Svar på skriftligt spörsmål om tolkningen av boendenormerna för personer med funktionsnedsättning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 115/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Arto Satonen /saml m.fl.:

> *Vad ämnar regeringen göra för att rätten för personer med nedsatt funktionsförmåga att bo i bekant boendemiljö inte försvagas genom bestämmelser om boendenormer som de facto kan minska kundorienteringen?*

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Det är Valvira och regionförvaltningsverken som behandlar tillstånds- och tillsynsärenden som gäller den privata social- och hälsovården. Valvira är den riksomfattande tillstånds- och tillsynsmyndigheten och regionförvaltningsverken har hand om motsvarande uppgifter inom sina egna områden. Det är Valviras lagstadgade uppgift att styra regionförvaltningsverken så att tillståndsförvaltningen och tillsynen fungerar så enhetligt som möjligt i hela landet.

En tjänsteproducent som tillhandhåller privata socialtjänster dygnet runt ska ansöka om tillstånd för sin verksamhet hos regionförvaltningsverket (RFV). Enligt lagen om privata socialtjänster ska varje verksamhetsenhet ha tillräckliga och ändamålsenliga lokaler och tillräcklig och ändamålsenlig utrustning samt den personal som verksamheten förutsätter. Lokalerna ska till sina sanitära och övriga förhållanden vara lämpliga för den vård, fostran och övriga omsorg som tillhandahålls där.

RFV har möjlighet till behovsprövning inom ramen för lagen. Tillståndsförfarandet är förebyggande tillsyn som baserar sig på regionförvaltningsverkets helhetsbedömning av om verksamhetsenheten kan producera de tjänster som den tillhandahåller högklassigt och med beaktande av klient- och patientsäkerheten. Det finns inga allmänt bindande kategoriska kvalitetskriterier eller -rekommendationer för tillstånds- och tillsynsverksamheten gällande boendetjänster för personer med funktionsnedsättning i lagen, rekommendationer eller i Valviras riksomfattande tillsynsprogram för 2016 – 2019, utan regionförvaltningsverket avser att bedöma till exempel omständigheter som berör utrustningen i boendeutrymmen som en del av helhetsbedömningen. Prövning från fall till fall i vilken klienternas behov beaktas är sålunda möjlig och rekommenderas.

Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning är ett samarbetsnätverk för organisationer inom specialomsorgsbranschen och offentliga aktörer. Utgångspunkten för kvalitetsrekommendationen som delegationen utarbetade för 2010–2017 är de nationella och internationella avtal och riktlinjer som berör boendet för personer med funktionsnedsättning och utvecklingen

av den. Det är fråga om inofficiella rekommendationer och de är inte bindande för myndigheterna då de beviljar tillstånd och bygglov.

När det gäller byggnadsbestämmelserna ingår särskilda krav i anslutning till specialgruppers boende enbart i bestämmelserna om tillgänglighet (statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet, 241/2017). Det här gäller rymligare dimensionering i bostäder som är avsedda för serviceboende eller för stödboende för personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga. Förordningen trädde i kraft i början av 2018 och bestämmelserna i den tillämpas på nybyggnad och på reparationer och ändringsarbeten som förutsätter bygglov. Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) beviljar investeringsbidrag ur statliga medel för uppförande, förvärv och renovering av hyresbostäder för grupper med särskilda behov i sitt boende (lag om understöd för förbättring av bostadsförhållandena för grupper med särskilda behov, 1281/2004). Närmare uppgifter om ansökan om investeringsbidrag finns i de anvisningar som ARA har publicerat ochi Guide för byggherrar och planerare. Förutsättningarna för beviljade av bidrag gäller nybyggnad och renoveringar, men det är möjligt att med grundad anledning avvika från dimensioneringskraven vid renovering, t.ex. på grund av byggnadstekniska omständigheter. Byggnadsbestämmelserna eller villkor för finansiering via ARA gäller inte sådana bostadsobjekt för särskilda grupper som inte renoveras eller för vilka det inte ansöks om finansiering genom ARA.

Regeringens proposition till ny lag om tjänster för personer med funktionsnedsättning lämnas i slutet av vårsessionen 2018. Väsentliga mål för reformen är jämställdhet för personer med nedsatt funktionsförmåga, främjande av delaktighet och medverkan och lättförändrade tjänster oberoende av tjänsten som väljs, tjänsteproducenten och sättet som tjänsten genomförs på. Till de lagförslag i anslutning till landskaps- och vårdreformen som är under beredning just nu i riksdagen hör regeringens proposition (52/2017) med förslag till lag om produktion av social- och hälsotjänster (tjänsteproducentlagen). Syftet med lagen är att förenhetliga verksamhetsförutsättningarna, registreringen och övervakningen i fråga om offentliga och privata producenter av social- och hälsovårdstjänster. I lagförslaget regleras de grundläggande kraven utifrån vilka tjänsteproducenterna och tjänsteenheterna registreras i samma register. Syftet är också att de nuvarande regionförvaltningsverken och Valvira läggs ned och deras uppgifter överförs på det nya nationella tillstånds- och tillsynsverket (Luova) från och med 1.1.2020. Regeringens proposition om ärendet är under behandlingen i riksdagen. Reformen möjliggör enhetligare, mera kundorienterat och effektivare utförande av tillstånds- och tillsynsuppgifterna och enhetligare rutiner för lösningar än tidigare.

Helsingfors 20.4.2018

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko